

EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (április)

■ **ÁPRILISBAN AZ IZLANDI VULKÁNKITÖRÉS JELENTŐSEN BEFOLYÁSOLTA AZ UNIÓS DÖNTÉSHOZATALBAN RÉSZT VEVŐK MUNKÁJÁT IS.** Számos munkacsoporti ülés maradt el, sőt április 23-án a bel- és igazságügyi tanács is határozatképtelenül ülésezett. A tanácsülésen az egyéb napirendi pontok között fel is merült, hogy az izlandi vulkánkitörés utáni légtérzár következtében utazók tömege rekedt idegen országokban. Míg az uniós tagállamok a bizottság ajánlásait követve összehangoltan képesek voltak rendezni a helyzetet, addig ez egyes harmadik országokról nem mondható el. Az európai légtér április 15-i lezárása után kialakuló helyzetben a schengeni térségben belüli hatékony és flexibilis eljárás érdekében, az Európai Bizottság ajánlásokat fogalmazott meg a lejárt schengeni vízummal, illetve a vis maior következtében schengeni vízummal nem bíró, de a schengeni térségbe belépni kényszerülő harmadik országbeli állampolgárok helyzetének kezeléséről. Míg az Egyesült Államokkal, Oroszországgal, Indiával rugalmas együttműködést sikerült kialakítani, addig egyes harmadik országban tartózkodó uniós polgárok hazautazásának megkönnyítése nem volt zökkenőmentes. A jövőben egy hasonló helyzet megoldását segítheti a konzuli együttműködés erősítése is. Az ülésen a tagállamok képviselői a következőkről tárgyaltak.

A stockholmi program cselekvési terve

Szerencsére a miniszterek egy részének akadályoztatása sem gátolta az Európai Bizottságot abban, hogy bemutassa a bel- és igazságügyi együttműködés következő öt évét meghatározó stockholmi program végrehajtására készített cselekvési terv első változatát. A stockholmi program akciótervének belügyi vonatkozású pontjait Cecilia Malmström biztos, az igazságügyi vonatkozású pontjait pedig Viviane Reding biztos mutatta be. Ezzel megkezdődhet a tervezet tárgyalása, amelyet végül minden valószínűséggel még a spanyol elnökség alatt, a bel- és igazságügyi tanács júniusi ülésén elfogadnak.

A tagállamok részéről a cselekvési tervben rögzített intézkedésekkel kapcsolatos legfontosabb követelmények közé tartozik, hogy azok kellőképpen összhangban legyenek a stockholmi program konkrét célkitűzéseivel, illetve hogy a dokumentumban

EURÓPAI UNIÓ

---

tükröződjön a megfelelő tematikus és földrajzi egyensúly. A bizottság a tervezet kidolgozásánál, a közelmúlt eseményeiből kiindulva – a stockholmi program nyújtotta keretek mellett – az Európai Parlament kívánalmait is figyelembe vette; ez elsősorban néhány konkrét intézkedés időzítése szempontjából bír különös jelentőséggel. Magyarország számára, különösen a közelgő magyar uniós elnökség szempontjából, kiemelkedően fontos a cselekvési terv tartalma. Természetesen a stockholmi program és az Európai Parlament követelményei kellőképpen korlátozzák a cselekvési terv intézkedéseinek alakítása szempontjából a tagállamokat, ennek ellenére várhatóan egészen a júniusi elfogadásig aktívan vitáznak majd az érintettek a mindenki számára elfogadható kompromisszumos szöveg kialakítása érdekében. A cselekvési terv most bemutatott változata nem okozott különösebb meglepetést, mindamellett néhány ponton szükségesnek mutatkozik még a pontosítás.

Az európai ügyészség

A lisszaboni szerződésben meghatározott jogalapon a stockholmi programnak megfelelően a bizottság elérkezettnek látja arra az időt, hogy felmérje a tagállamok álláspontját egy jövőbeni európai ügyészség felállításáról. Kiindulásként ez volt az áprilisi „csonka” bel- és igazságügyi tanácsülés igazságügy-miniszteri ebéd témája.

A tagállamok többsége óvatos megközelítést javasolt ebben a kérdéskörben, az európai ügyészség felállítását csak hosszú távú célkitűzésként tartják reálisnak, lépésről lépésre kell haladni, és már a koncepció előkészítésekor is alapos konzultációra van szükség. Tisztázni kell a majdani szervezet célját, feladatait, a tagállamokban működő ügyészségek és az uniós szint egymáshoz való viszonyát. A jelenlegi hangulat azt tükrözi, hogy a tagállamokban nincs nagy hajlandóság az európai ügyészség közeljövőbeni felállítására, a bizottság és a tagállamok eltérő intenzitással vetnék bele magukat ennek a nagy próbatételt jelentő elképzelésnek a megvalósításába.

EU–USA PNR felülvizsgálata

A lisszaboni szerződés hatálybalépése után az egyik legnagyobb visszhangot az váltotta ki, hogy az Európai Parlament felfüggesztette a szavazást néhány olyan nemzetközi megállapodással kapcsolatban, amelyek megkötéséhez a jóváhagyására lett volna szükség. E megállapodások között szerepelt az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak légi fuvarozók általi feldolgozásáról és az Egyesült Államok belbiztonsági minisztériuma részére történő továbbításáról szóló megállapodás is.

A megállapodás újratárgyalására valószínűleg hamarosan sor kerül, de fontos lépcsőként értékelhető a megállapodás sorsát illetően a bizottság által áprilisban közzétett jelentés, amely a jelenlegi megállapodás működése felülvizsgálatának eredményeit taglalja. A jelentésből kiderül, hogy az amerikai fél nyitottan és konstruktívan állt a február 8. és 9. között lezajló felülvizsgálat elé. A felülvizsgálat a megállapodás és az azt kiegészítő, a részletszabályokat tartalmazó levélváltásban foglaltak végrehajtására, különösen az érzékeny adatok kezelésére fókuszált. A Washingtonba látogató uniós delegációnak lehetősége nyílt megtekinteni a releváns adatbázisokat működés közben, és személyes találkozók, valamint utóbb írásbeli kérdések révén szerezhették be a megfelelő információkat az elemzőktől, illetve a PNR alkalmazásába bevont személyektől. A jelentés megállapítja, hogy az amerikai fél általánosságban jól hajta végre a megállapodásban foglaltakat, és hogy a belbiztonsági minisztérium soha nem fért hozzá érzékeny adatokhoz.

A felülvizsgálat nyomán született hét enyhébb és négy erős ajánlás az amerikai fél számára, amelyek végrehajtására a következő felülvizsgálat különös figyelmet fordít majd. Utóbbiak elsősorban az adattovábbítás kikötött módjának szigorúbb alkalmazását várják el, illetve azt, hogy az amerikai fél bocsássa a tagállamok, illetve az Eurojust és az Eurojust rendelkezésére azokat az információkat, amelyek hasznosak lehetnek számukra.

■ **EU–USA-MEGÁLLAPODÁS A PÉNZÜGYI ÜZENETADATOKNAK (SWIFT ADATOK) A TERRORIZMUSFINANSZÍROZÁS FELDERÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ PROGRAM CÉLJÁBÓL TÖRTÉNŐ FELDOLGOZÁSÁRÓL ÉS ÁTADÁSÁRÓL.** A terrorizmusfinanszírozás felderítésére irányuló program (Terrorist Finance Tracking Program; TFTP) az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma a terroristagyanús személyek és feltételezett finanszírozók beazonosítása, felderítése és elfogása céljából alkalmazza. A programot röviddel a 2001. szeptember 11-i terrortámadások után hozta létre az Egyesült Államok, és a rendszerbe adatokat emelt be a SWIFT-adatállományból (pontosabban az egyesült államokbeli tüköradatbázisból). Az EU adatvédelmi aggályokon alapuló nyomásának engedve, Amerika egyoldalú kötelezettségvállalást tett az uniós adatvédelmi szabályok betartásáról, a tüköradatbázis az Egyesült Államokban megszűnt, és az adatállomány jelenleg Hollandiában és Svájcban található, valamint megkezdődtek a tárgyalások a SWIFT- (vagy más néven TFTP-) megállapodás megkötéséről. A lisszaboni szerződés miatt azonban ebben a kérdésben is új fejezetet kellett nyitni.

Ilyen előzmények után a tanács most politikai megállapodásra jutott a pénzügyi üzenetadatoknak a terrorizmusfinanszírozás felderítésére irányuló program céljából történő feldolgozásáról és átadásáról szóló EU–USA-megállapodásra vonatkozó tárgyalási mandátumról. Felkérte a bizottságot – az uniós főtárgyalót, amely

EURÓPAI UNIÓ

---

nek munkáját egy tanácsi munkacsoport segíti –, hogy kezdje meg a hivatalos tárgyalásokat az Egyesült Államokkal, mielőtt a tanács egy későbbi ülésén a megbízás hivatalos elfogadásával megerősíti a politikai megállapodást. Az Amerikával megkötendő végleges megállapodáshoz a tanácsban a 27 tagállam minősített többségének támogatása, valamint az Európai Parlament egyetértése szükséges. A megállapodás lehetővé tenné, hogy az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma az unióban tárolt pénzügyi üzenetadatokat fogadjon annak érdekében, hogy – az adatok megfelelő szintű védelmének garantálása mellett – célzott kereséseket végezzen terrorizmus elleni nyomozások céljából.

■ **PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK A BŰNMEGELŐZÉS ÉS BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM ELNEVEZÉSŰ PÉNZÜGYI KERETPROGRAMBAN.** Megjelentek az Európai Bizottság 2007 és 2013 közötti időszakra szóló, Bűnmegelőzés és bűnözés elleni küzdelem elnevezésű pénzügyi keretprogramján belül (ISEC) keretmegállapodással bíró partnereknek szóló, 2010-es zárt pályázati felhívások. Magyarországon ilyen partnerségi megállapodással bíró szervezet az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat és a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala.

Az összesen húszmillió eurós költségvetésű felhívások a következő területeket célozzák:

- A terrorizmushoz vezető radikalizáció és a terrorizmus áldozatainak szerepe a radikalizálódás megelőzésében.
- Az internet illegális használata.
- Pénzügyi és gazdasági bűncselekmények.
- Operatív rendőri együttműködés (a közös nyomozó csoportokat is beleértve).
- CBRN-veszélyek (vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok).
- Emberkereskedelem.
- Határon átnyúló rendőri együttműködés, különös tekintettel a prűmi határozatok (a tanács 2008/615/IB és 2008/616/IB határozatai) és a svéd kezdeményezés (a tanács 2006/960/IB kerethatározata) végrehajtásához kapcsolódó információcserére.

A pályázati határidők: június 15., július 30. és október 29. A projektek uniós társfinanszírozásának mértéke legfeljebb nyolcvan százalék, illetve kivételesen maximum 95 százalék lehet. A felhívás és a szükséges dokumentumok elérhetők: http://ec.europa.eu/justice_home/funding/isec/funding_isec_en.htm

Összeállította: Asztalos Erika és Szabó Adrienn